

JUAN THALAMAS LABANDIBAR

(1906-1981)

1981.eko Otsailaren azkenaldian hil zitzaigun Kanbon, Juan Thalamas Labandibar, Euskaltzaindiko urgazle jauna. Berakin, gure kurtur jakintzak, gizon handi bat galdu du. Egin zituen idazlanek erakusten digutenez, ikus besterik ez dugu Jon Billaoren *Eusko Bibliographia*-ren VII. tomoko 590-591 orrialdeetan.

J. Thalamas Labandibar Irungo Behobian sortua zen 1906.eko apirilaren 6an. Muga mugako haurrik gehienak bezala, hiru hizkuntza zekizkien. Apaiz egin zen eta Tolosako (Toulouse) katolikoan Unibertsitatean egin zituen Filosofia ikasketak, eta Pariseko San Sulpicio Mintegian, Teologiazkoak. Gero, Soziologia eta frantses hizkuntzaren irakasle izan zen Gasteizko Seminarioan. Garai honetan hasi zen etnologiaz eta gizarte arazoaz idazten. *Idearium* eta *Yakintza* kultur aldizkarietan eta *El Día* egunkarian. Garai hartako beraren lanik mamitsuenak ditugu: "contribución al estudio etnografico del País Vasco continental" (1931ko *Anuario de Eusko-Folklóre*-n argitaratua, 1-120 orr.); "Laicismo y Cristianismo" (1933); eta "Aspectos de la vida profesional vasca" (1935).

Gudak herbesterratu zuen. Gero, munduko gudatea bukatzeaz, apez deserrituek Parisen ateratzen zuten *Anayak* zeritzan aldizkarian idazten zuen. 1945ean, Rafael Pikabea eta Isidoro Fagoagarekin batean, *Gernika* kultur aldizkariaren sortzaile izan zen, eta lanik anitz agertu zuen bertan, inoiz izenordepean, lehen lehenagotik erabiltzen zituenez. Besteak beste, lanori beren jabetasuna ematean, honako izenordeak erabili zituela jakitea komeni da: Basaburu, Juan de Emparan, Juan de Labandibar, Pagogaña, J. P. Yoldi, M. Astiz Dorrea, Pierre Andizabal eta abar.

1954an herriratu zen, Donostian bizitzeko. Lehenbizi *El Bidasoa* aldizkarian idazten hasi zen eta gero *Boletín de la Real Sociedad Vascongada de los Amigos del País*-en, bereziki euskaldunon mentalitateaz. Lanok, liburu batean biltzea merezi dute, zeren bere iker-saioak jakingarriak bai dira guk geure nortasuna hobeto ezagutzeko lagutzeko.

Azkue zenaren mendeurrenean, 1965ean, Lekeition bi lehiaketa eratu ziren, Linguistikazkoa eta Etnologiazkoa; bata Mitxelenak irabazi zuen, eta bestea, Thalamasek. Beraren lan saritu hori handik hamar urteren buruan argitaratu zen "La mentalidad popular vasca, según Resurrección M.ª de Azkue" izenburuz. Bertan, Azkue zenak *Euskalerrriaren Yakintza* deritzan lanean bildutakoaren azterketa egin zuen, jentilen kontuak, etxeokak, jaialdiak, sorginkeriak, sineskerak eta abar. Liburu aberatsa da euskal etnologia ezagutzeko eta azterketak aurrera eroateko.

Bol. R. S. V. de los Amigos del País-en bere bizitzaren azkenaldian agertu zituen lanak euskal mitologia erlijio zaharrekin konparaketazkoak izan ziren, nonbait, libururen bat osatzeko asmoz. Eta, hortarako, herri literaturan ez ezik Lizardi eta beste zenbait euskal autoreren lanez ere baliatu zen, batez ere gure psikologia aztertu nahirik.

Migel Pelay Orozkori ez zitzaion arrazoirik falta, kale izen berriak jartzean holako gizonekin oroitzea eskatzen zuenean (ikus zer zion J. Thalamas-en heriotzaz idatzi zuen artikuluan, 1981.eko Martxoaren 5eko *El Diario Vasco* egunkarian).

Baren euskarazko lan bakarra, "Euskaldun ospetsu batzuen erakaspenak" deritzaiona, Gernikan 1966an hiri sorketaren mendeurrena ospatzeaz eratu ziren lehiaketetan saritua izan zen. Baina oraindik inon argitaratu gabe jarraitzen du.

J. S. M.